

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – duben 2014

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v14-04</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. 4. 2014</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1027</i>
Počet tazatelů:	<i>249</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PI.2</i>
Zveřejněno dne:	<i>13. května 2014</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V dubnovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹. Do výzkumu byly zahrnuty jak některé významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu, mezi nimiž pro možnost srovnání nechybí ani český prezident a premiér (viz tabulku 1).

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	neví	nezná	rozdíl +/-
Barack Obama	56	32	10	2	+24
Angela Merkelová	55	24	11	10	+31
Miloš Zeman	46	47	6	1	-1
Bohuslav Sobotka	39	52	8	1	-13
David Cameron	34	16	19	31	+18
Andrej Kiska	26	18	21	35	+8
Julia Tymošenková	26	44	20	10	-18
Benjamin Netanjahu	23	15	22	40	+8
Róbert Fico	23	46	17	14	-23
José Barroso	19	24	18	39	-5
Donald Tusk	15	14	18	53	+1
Francois Hollande	15	19	18	48	-4
Pan Ki-mun	14	18	13	55	-4
Anders Fogh Rasmussen	12	10	15	63	+2
Vladimir Putin	11	81	6	2	-70
Catherine Ashtonová	8	11	12	69	-3
Viktor Orbán	8	20	16	56	-12
Herman Van Rompuy	7	11	9	73	-4
Arsenij Jaceňuk	6	24	13	57	-18
Viktor Janukovyč	5	67	12	16	-62
Werner Faymann	4	8	11	77	-4
Bašár al-Assad	4	19	10	67	-15
Petro Porošenko	3	14	7	76	-11
Oleksandr Turčynov	2	16	10	72	-14

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle podílu důvěřujících.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. 4. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Na základě výsledků lze vybrané politiky rozčlenit podle dvou různých hledisek: jednak podle toho, zda a v jaké míře vůči nim převažuje kladný či záporný postoj české veřejnosti, a jednak podle toho, v jaké míře tyto vesměs zahraniční politici vůbec figurují v povědomí českých občanů. Vezmeme-li v potaz nejprve ono druhé hledisko, můžeme konstatovat, že vedle českého prezidenta Miloše Zemana, kterého podle vlastních slov zná 99 % dotázaných a jen 6 % na něj nemá utvořen žádný názor, pokud jde o důvěru či nedůvěru, a předsedy vlády ČR Bohuslava Sobotky, který je na tom z hlediska známosti stejně se srovnatelným podílem nerozhodnutých v otázce důvěry či nedůvěry (8 %), pouze americký prezident Barack Obama a jeho ruský protějšek Vladimír Putin jsou na tom srovnatelně, pokud jde o známost i vyhraněnost názorů na ně. Kromě nich ještě německá kancléřka Angela Merkelová, bývalá ukrajinská premiérka Julia Tymošenková, slovenský premiér Róbert Fico a svržený ukrajinský prezident Viktor Janukovyč ze zkoumaných osobností vstoupili do povědomí natolik, aby je velká většina znala a zaujala k nim nějaký postoj. V případě britského premiéra Davida Camerona ovšem nějaký postoj zaujímá už jen polovina veřejnosti, zatímco téměř třetina (31 %) uvádí, že Davida Camerona, který je ve funkci již od roku 2010, vůbec nezná.² Čerstvě zvoleného prezidenta Slovenské republiky

² V tomto ohledu je na tom D. Cameron podobně jako jeho předchůdce ve funkci Gordon Brown, jehož v listopadu 2009, tj. více než dva roky po nástupu do funkce, neznala dokonce nadpoloviční většina českých občanů a jen o málo více než čtvrtina si na něj utvořila nějaký názor. Obojí

Andreje Kisku pak nezná více než třetina dotázaných, zatímco nějaký postoj z hlediska důvěry či nedůvěry k němu zaujímají jen o málo více než dvě pětiny českých občanů. Dvě pětiny lidí podle svých slov neznají předsedu Evropské komise José Barrosa a izraelského premiéra Benjamina Netanjahua, téměř polovina pak nezná francouzského prezidenta Françoise Hollanda³. Ostatní vybrané politiky, k nimž patří polský premiér Donald Tusk, generální tajemník OSN Pan Ki-mun, maďarský premiér Viktor Orbán, úřadující premiér Ukrajiny Arsenij Jaceňuk, generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen, syrský prezident Bašár al-Assad, evropská ministryně zahraničí Catherine Ashtonová, funkci ukrajinského prezidenta vykonávající předseda parlamentu Oleksander Turčynov, evropský prezident Herman van Rompuy, favorizovaný kandidát na post prezidenta Ukrajiny Petro Porošenko a spolkový kancléř Rakouska Werner Faymann, polovina a více dotázaných vůbec nezná.

Z hlediska rozdílu mezi podíly důvěry a nedůvěry nejpříznivěji hodnoceným politikem ze zkoumaných osobností je současná kanclérka Spolkové republiky Německo Angela Merkelová, jíž důvěřuje 55 % českých občanů, zatímco opačný postoj vyjádřila jen přibližně čtvrtina (24 %). Oproti poslednímu šetření z listopadu 2012 (viz tabulku 2) se přitom hodnocení Angely Merkelové výrazně zlepšilo, když podíl důvěřujících o 14 procentních bodů vzrostl a naopak podíl nedůvěřujících o 12 bodů poklesl. Celkem dobře si navzdory zřetelnému zhoršení v porovnání s minulým šetřením stojí i americký prezident Barack Obama, kterému v současné době důvěru vyjadřuje 56 % českých občanů, zatímco podíl nedůvěřujících je na úrovni okolo jedné třetiny (32 %). Aktuální výsledek v případě hodnocení amerického prezidenta přitom představuje fakticky návrat k výsledkům z listopadu 2011. Na třetím místě se umístil britský premiér David Cameron, kterému sice důvěřuje jen třetina (34 %) českých občanů, ale opačný postoj k němu zaujímá jen 16 % české veřejnosti. Přitom i v případě Davida Camerona byl v porovnání s předchozím šetřením zaznamenán mírný posun, tentokrát pozitivní v podobě pětibodového nárůstu podílu důvěřujících. Nevelký, ale stále zřetelný převis podílu důvěřujících byl zachycen v případě nově zvoleného slovenského prezidenta Andreje Kisky a izraelského premiéra Benjamina Netanjahua, u něhož v porovnání s předchozím výzkumem došlo výraznému zlepšení hodnocení (nárůst důvěry o 12 procentních bodů, pokles nedůvěry o 6 bodů). Statisticky vyrovnané podíly důvěřujících a nedůvěřujících se objevily u generálního tajemníka NATO Anderse Fogha Rasmussena, polského ministerského předsedy Donalda Tuska, českého prezidenta Miloše Zemana a evropské ministryně zahraničí Catherine Ashtonové. Téměř vyrovnané, byť s nepatrným převisem nedůvěry, byly i názory českých občanů na francouzského prezidenta Françoise Hollanda, generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna, prezidenta EU Hermana Van Rompuye, rakouského kancléře Wernera Faymanna a předsedy Evropské komise José Barrosa. Již zřetelnou převahu nedůvěry šetření ukázalo v případě jednoho z předních aktérů současného dění na Ukrajině a prezidentského kandidáta Petra Porošenka, maďarského předsedy vlády Viktora Orbána, českého premiéra Bohuslava Sobotky, úřadujícího ukrajinského prezidenta Oleksandra Turčynova, syrského prezidenta Bašára al-Assada, bývalé ukrajinské premiérky a nyní prezidentské kandidátky Julie Tymošenkové, ukrajinského premiéra Arsenije Jaceňuka a slovenského ministerského předsedy Róberta Fica. Velmi výraznou převahu nedůvěry pak šetření zaznamenalo u

zřetelně kontrastuje s jejich předchůdcem Tony Blair, kterého na sklonku jeho funkčního působení neznala jen 4 % Čechů a jen 10 % dalších na něj nemělo utvořen názor.

³ Přes určitý posun od roku 2012 zůstává francouzský prezident z pohledu české veřejnosti málo známým a málo výrazným politikem, na rozdíl od svých předchůdců Nicolase Sarkozyho a Jacquese Chiraka.

svrženého ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyče a u ruského prezidenta Vladimíra Putina.

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – časové srovnání (%)

	V/04	XI/04	IX/06	IX/08	XI/09	XI/10	IV/11	XI/11	XI/12	IV/14
B. Obama	*	*	*	40/15	67/21	68/21	69/21	56/31	66/21	56/32
A. Merkelová	*	*	39/14	45/20	41/28	46/22	48/26	47/29	41/36	55/24
D. Cameron	*	*	*	*	*	15/11	21/20	28/18	29/17	34/16
J. Tymošenková	*	*	*	*	*	*	*	*	25/37	26/44
B. Netanjahu	*	*	*	*	10/19	10/20	*	12/23	11/21	23/15
R. Fico	*	*	12/32	26/33	26/35	20/35	*	17/40	22/35	23/46
J. Barroso	*	9/16	17/12	20/10	23/21	19/19	*	17/23	15/24	19/24
D. Tusk	*	*	*	*	*	14/12	*	17/16	12/17	15/14
F. Hollande	*	*	*	*	*	*	*	*	10/14	15/19
Pan Ki-mun	*	*	*	3/10	4/11	3/15	*	6/12	5/16	14/18
A. F. Rasmussen	*	*	*	*	*	7/10	*	8/10	7/9	12/10
V. Putin	26/47	22/58	23/55	20/62	20/63	20/61	22/62	15/68	14/68	11/81
V. Orbán	*	*	*	*	*	6/14	*	6/20	6/17	8/20
V. Janukovyč	*	*	*	*	*	*	*	*	4/32	5/67
W. Faymann	*	*	*	*	3/8	4/7	*	5/9	3/8	4/8
B. al-Assad	*	*	*	*	*	*	*	*	0/19	4/19

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nezná“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z hlediska časového srovnání, které nabízí tabulka 2, kromě již výše zmíněného vzestupu důvěry u Angely Merkelové, Davida Camerona a Benjamina Netanjahu, nebo opačného posunu v případě Baracka Obamy můžeme vidět zejména zřetelné zhoršení hodnocení v případě Viktora Janukovyče, u něhož se podíl nedůvěřujících z 32 % v listopadu 2012 více než zdvojnásobil na 67 %. Nedůvěra výrazně stoupla i ve vztahu k dalším aktérům současné krize na Ukrajině, což platí o Julii Tymošenkové, ruském prezidentu Vladimíru Putinovi a nelze vyloučit, že se události na Ukrajině promítly i do zaznamenaného propadu důvěry v případě amerického prezidenta. Jiné posuny byly spíše drobné a např. v případě francouzského prezidenta Françoise Hollanda došlo k vzestupu podílu důvěřujících i nedůvěřujících o 5 procentních bodů, což patrně souvisí s prostou skutečností, že s postupem času jej česká veřejnost jen v o něco vyšší míře registruje. Určité přírůstky důvěry, které překročily hranici statistické chyby, jsme zaznamenali u generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna, generálního tajemníka NATO Anderse Fogha Rasmussena, předsedy Evropské komise José Barrosa a rovněž u syrského prezidenta Bašára al-Assada. Naopak po porážce v prezidentských volbách na Slovensku se zvýšil podíl nedůvěřujících Róbertu Ficovi, ačkoli podíl důvěřujících se nijak nezměnil.